

Värdegrund och systematisk kvalitetssäkring bakom framgångsrik onkologisk vård i Kalmar

Visionen är minst sagt ambitiös: Att med kompetens, engagemang och bra bemötande ge Sveriges bästa onkologiska vård liksom det dagliga mottot: ”Varje dag lite bättre”. När Kalmar nu står som värd för Onkologidagarna är det med en stolt verksamhetschef vid rodret. Överläkare Magnus Lagerlund har sedan 2006 byggt upp en onkologiklinik där kvalitetssäkring och engagemang står i fokus. Och där patienterna erbjuds personlig vård utan väntetider.

Region Kalmar är med sina 250 000 invånare en av landets minsta sjukvårdsregioner. Men för verksamheten på onkologiska/strålningsfysikkliniken på Länssjukhuset i Kalmar har storleken ingen betydelse. Kanske är en hanterbar storlek snarare en fördel för en välfungerande sjukvård. Här har man under de senaste åren i lugn och ro fortsatt att växa och bygga ut, både personalstyrkan och den tekniska kapaciteten på strålningsenheten.

– När jag kom hit från Södersjukhuset för 17 år sedan var vi 13 medarbetare och det fanns en (1) accelerator. Idag finns det 82 tjänster och två linjäracceleratorer – och sedan 2019 har vi en egen onkologmottagning, säger Mag-

nus Lagerlund, klinisk onkolog med strålbehandling/melanom som huvudsaklig specialitet.

Länssjukhuset i Kalmar har omkring 7 600 medarbetare och är regionens största arbetsgivare. Sjukhuset är bland de främsta i landet när det gäller tillgänglighet, kundnöjdhet och effektivitet med korta väntetider till både besök och behandling.

Utvecklingen på den klinik Magnus Lagerlund leder är minst sagt imponerande.

– Antalet läkarkontakter/besök har ökat med nära tio procent sedan 2021 och är nu uppe i nära 14 000. 795 patienter har fått strålbehandling, en ökning med fem procent. En annan, min-

dre positiv ökning, är kostnaden för läkemedel som har ökat med 22 procent de senaste två åren.

STABIL PERSONALGRUPP

Det sistnämnda är en faktor som är svår att påverka och Magnus Lagerlund vill hellre lyfta fram orsakerna till att kliniken har utvecklats så snabbt.

– Vi har inte haft en enda omorganisation sedan jag kom hit. Vår organisation är medvetet platt och vi har en stabil personalgrupp med låg omsättning. Men tyvärr har vi, som i många andra regioner, svårt att få nya tjänster och att rekrytera färdiga specialistläkare, ett faktum som kan leda till att vi i likhet med övriga onkologikliniker kan få

Onkologiska klin. →

Onkologisk dagvård →

← Strålfysik

Verksamhetschefen Magnus Lagerlund är mycket stolt över den välfungerande onkologiklinik som han har varit med om att bygga upp de senaste decennierna och ser fram emot att stå som värd för Onkologidagarna.

••• onkologidagarna/klinikreportage från Kalmar

svårt att erbjuda nya behandlingar. Jag skulle också gärna se att det fanns resurser till fler kliniska prövningar.

Om tre år är en ny utbyggnad klar på sjukhuset och då kommer verksamheten att expandera ännu mer.

– Då kommer vi att ha fyra bunkrar, tre acceleratorer, en ny PET CT, en ny mottagning och en dagvårdsavdelning med 17 platser.

Sedan 2015 har man varit en länsklirik med en egen dagvårdsavdelning, med en filial i Västervik, drygt 14 mil norr om Kalmar (se separat intervju). Verksamheten i Västervik är mycket uppskattad av patienterna som slipper långa resor för att få behandlingar.

Att slippa vänta på vård är en annan mycket högt skattad faktor för länets cancersjuka.

– Vi har en god tillgänglighet här, understryker Magnus Lagerlund. I

praktiken har vi inga väntetider alls. Patienternas behandling på dagvården och på strålbehandlingen startar inom två, tre veckor. Vi har ett utmärkt samarbete med patologerna och omkring 90 procent av de patienter som behöver palliativ strålning får det inom 14 dagar.

LEDARSKAPET UTVECKLAS

Samarbetet med Genomic Medicine Sweden gör att regionens cancerpatienter har tillgång till precisionsmedicin/genetiska analyser som bidrar till snabbara och säkrare diagnostik.

Så vad är hemligheten bakom en så välfungerande verksamhet? Magnus Lagerlund har flera svar på den frågan men hänvisar främst till sjukhusets speciella värdegrundsfrågor (se separat ruta).

– En viktig orsak utöver värdegrundsarbetet är att regionen verkligen

satsar på utvecklande ledarskapsutbildningar. Jag har själv gått alla dessa, mycket givande, kurser. Och jag har numera fått en ny bibel: ”Befria sjukvården – konsten att lösa sjukvårdens egentliga problem”, skriven av Magnus Lord, säger han och fortsätter:

– Våra team arbetar mycket med värdeskapande frågor där patienten alltid kommer först, en inställning/arbetsplatskultur som skapar engagerade och flexibla medarbetare. Och vårt medvetna, idoga kvalitetssäkringsarbete leder till att alla arbetar efter mottot ”varje dag lite bättre”. För det är av misstag man lär sig saker och kan utvecklas, understryker Magnus Lagerlund som ser fram emot att Kalmar återigen får vara värd för Onkologidagarna. Sist det begav sig var 2013.

LÄNSSJUKHUSETS VÄRDEGRUNDSFRÅGOR

- Hur sätter vi patientens behov främst?
- Hur skapar vi trygghet för patienten?
- Hur ser vi till att patientens resa genom vården blir så smidig som möjligt?
- Hur gör vi patienten delaktig i den egna vården?
- Hur visar jag respekt för mina arbetskamrater?
- Hur bidrar jag till mina arbetskamraters professionella utveckling?
- Hur bistår jag med min kompetens när den behövs?

Jag har arbetat här på kliniken sedan 2004 och tycker att jag har världens bästa sjuksköterskearbete. Sedan 2017 är jag avdelningschef för Onkologmottagningen och dagvården där sammanlagt 27 personer arbetar. Tidigare arbetade jag på kirurgkliniken men jag blev så småningom mer och mer intresserad av cancerpatienter. Här i regionen erbjuder vi en ettårig, delvis digital, vidareutbildning på halvfart till onkologisjuksköterskor, det är en uppskattad förmån. Jag gick själv den utbildningen 2002.

Vi arbetar i små välfungerande team – fyra grupper med olika färger – där varje team/grupp har ansvar för ”sina” patienter. Detta arbetssätt gör att vi erbjuder en mer personlig vård och vi har även en lugn arbetsmiljö med bra arbetstider. En annan bidragande faktor till att folk trivs här är att vi har både daglig och schemalagd reflektionstid.”

Anna Askelin, SSK, avdelningschef, onkologisjuksköterska, Onkologmottagningen och dagvården

”Jag har världens bästa sjuksköterskearbete”

“Verksamheten lyfter och lär av avvikelsearbetet”

Jag har arbetat här på den medicinska dagvården sedan 2008 och kan konstatera att verksamheten har vuxit väldigt fort. För att klara den snabba utvecklingen tog vi beslutet att dela upp oss i fyra olika grupper, själv tillhör jag Grön grupp. Varje grupp behandlar omkring 30 patienter per vecka. Att vi har valt att organisera oss på det här viset har medfört ökad kontinuitet och en mer personlig relation till patienterna. Det blir både lättare och mer givande att arbeta på det här sättet – och allra viktigast: det blir bättre för patienterna.

Vi har även satsat på en hög tillgänglighet. Vi har inga begränsade telefontider, patienterna kan ringa oss under hela dagen och det skapar trygghet.

Sedan några år har vi tagit över femårsuppföljningen av patienter som har haft bröstcancer. Tidigare var de knutna till kirurgiska kliniken men nu får de alltså stanna kvar hos oss efter avslutad behandling. Ett särskilt bedömarsteam hjälper vid behov till med insatser om patienten behöver extra stöd med rehabilitering. Arbetet kring bröstcancerpatienter är en viktig del av mina arbetsuppgifter.

Tillsammans med bland andra kollegan Helen Jung arbetar jag också med ett systematiskt kvalitetssäkringsarbete kring rapporterade avvikelser i verksamheten i kliniken Säkerhets- och utvecklingsgrupp. Det är ett mycket speciellt och väldigt utvecklande arbete. Och det är inget vi ägnar oss åt när vi har en stund över, det finns arbetstid avsatt till detta viktiga arbete. Vi har ett mycket öppet klimat och det strukturerade avvikelsearbetet gör att hela verksamheten lyfter och lär.”

*Elisabeth Hildingsson,
onkologisjuksköterska*

”Vi följer patienterna hela vägen”

Jag arbetade tidigare på geriatriska kliniken. När jag gjorde min praktik här på onkologikliniken upptäckte jag att jag trivdes jättebra. Under sjuksköterskeutbildningen hade vi bara en föreläsning om onkologi så jag kunde inte särskilt mycket i början. Nu har jag varit här i snart ett år och jag lär mig nya saker varje dag. Arbetet är omväxlande och utvecklande. Vi följer våra patienter hela vägen, från nybesök till avslutande behandling och vi har ett nära samarbete med kuratorer, dietister, fysioterapeuter och farmaceuter samt personal från kommunen och enheten för palliativ medicin. Allt detta bidrar till att patienterna får en vård med god kvalitet, kontinuitet, tillgänglighet och hög säkerhet.

Jag har ett cytostatika/immunterapi-körkort och i framtiden kommer jag sannolikt att gå specialistutbildningen. Arbetet med sektionering har börjat på kliniken och tanken är att alla ska få ett diagnosansvar. Vi får se vad som händer när vi flyttar till ett nytt hus 2026.”

Mårten Svensson, sjuksköterska

Att vara värd för Onkologidagarna är stort och det ligger mycket arbete bakom programmet. Tillsammans har vi försökt skapa ett intresseväckande och lärande program.

Jag har arbetat som onkolog i 38 år i olika delar av landet, från Umeå till Lund, men sedan tolv år arbetar jag här i Kalmar.

Det som är utmärkande för vår klinik är de korta beslutsvägarna och det nära och goda samarbetet med andra kliniker. För närvarande arbetar vi alla med de flesta cancerdiagnoser, men under våren kommer vi att börja arbeta mer diagnosstyrt.

En sak som kanske skiljer oss från andra kliniker i landet är att hela onkologläkargruppen samlas varje morgon och bedömer alla nyinkomna remisser. Denna dagliga genomgång är ett utmärkt lärotillfälle för alla medarbetare, det blir som en internutbildning varje dag och det skapar även fin samhörighet. Här finns ingen hierarki, vi jobbar alla tillsammans och det är högt i tak. Vi har ett teambaserat arbetssätt som medför att vi verkligen lär känna såväl varandra som patienterna. Allas kompetens tas till vara och vi lägger stor vikt vid att försöka erbjuda patienterna god kontinuitet.

”Alla arbetar tillsammans – här finns ingen hierarki”

Kliniken har en egen prövningsenhet för klinisk forskning. Där är jag medicinskt ansvarig och tillsammans med tre forskningssjuksköterskor och en studieansvarig driver vi ett antal forskningsprojekt i samarbete med andra onkologiska kliniker i landet och i övriga Norden.

I likhet med andra regioner brottas vi med specialistläkarbrist. Kanske kommer Onkologidagarna att locka någon läkare att vilja arbeta här på onkologen i Kalmar som har så mycket att erbjuda – en god balans mellan arbete och fritid, i en minst sagt unik och fantastisk natur.”

*Elsy-Britt Schildt, överläkare,
onkolog, forskare*

”Uppskattad regional service i Västervik”

” Jag är sjuksköterska och första linjens chef här i Västervik, en liten enhet med sex medarbetare som sedan 2015 hör till Onkologiska kliniken på Länsjukhuset Kalmar. Vi har omkring 30 inskrivna patienter och utför cirka 60 behandlingar, huvudsakligen cytostatika, per månad. Sedan en tid tillbaka har vi även börjat med immunterapi. Att vi finns här, 14 mil norr om kliniken i Kalmar, är en service som är mycket uppskattad av patienterna i regionen som nu inte behöver åka långt för varje behandling. Vi har tillgång till läkare två gånger i veckan och kan även erbjuda kurator. Jag är själv kontaktsjuksköterska och är lite som spindeln i nätet i vårt välfungerande flöde med mycket engagerade medarbetare. Vi har inga väntetider här i regionen, men precis som på många andra håll har vi brist på sjuksköterskor.

Vi kommer mycket nära patienterna här, de vet alltid vem de ska vända sig till, vi följer dem hela vägen och arbetar också mycket med rehabilitering – allt för att ge patienten en så bra resa som möjligt. Faktum är att många av dem inte vill sluta här när behandlingen är klar.”

*Monica Svensson,
sjuksköterska Västervik*

” Jag började arbeta på kirurgkliniken som nyutbildad sjuksköterska, men eftersom jag även är intresserad av teknik sökte jag senare tjänst på strålbehandlingen och utbildade mig till onkologisjuksköterska. Verksamheten utvecklas hela tiden och idag ger vi strålbehandling till patienter med diagnoser som tidigare inte kunde erbjudas behandling i Kalmar.

Jag har även förmånen att arbeta som forskningssjuksköterska på verksamhetens kliniska prövningsenhet, KPE. KPE möjliggör för regionens patienter att kunna delta i både nationella och internationella forskningsstudier, för närvarande rekryteras patienter till sex olika studier. Intresset för forskning och att kunna bidra till utveckling av cancervården är det som driver. Patienterna är positiva till deltagande i studier och tack samma över att kunna erbjudas denna möjlighet. De upplever också att deras medverkan är viktig, de vill bidra till forskningen.

Tillsammans med bland andra min kollega Elisabeth Hildingsson, också onkologisjuksköterska, arbetar jag även i klinikens Säkerhets- och utvecklingsgrupp där vi hanterar klinikens avvikelser i regionens avvikelshanteringssystem STELLA. Strålbehandlingen har dessutom ett separat rapporteringssystem för avvikelser som är specifika för just det området. Klinikens medarbetare rapporterar in avvikelser och vår arbetsgrupp analyserar sedan dessa och kommer med åtgärdsförslag för att om möjligt kunna förebygga att avvikelsen kan hända igen genom att till exempel ta fram nya rutiner och arbetssätt. Klinikens medarbetare är duktiga på att rapportera in både avvikelser och risker och vi tror att det beror på att ingen letar efter syndabocker utan i stället är måna om att genom olika åtgärder försöka bygga bort risken att händelsen kan ske igen. Att uppmärksamma och åtgärda saker som har gått fel är en del i ett gemensamt lärande där syftet är att utveckla kvaliteten på verksamheten. Tanken är att vi via detta kvalitetssäkringsarbete ska lära oss av misstagen.”

Helen Jung, onkologi- och forskningssjuksköterska

”Vi letar inte efter syndabocker här – misstag utvecklar verksamheten”

SAMTLIGA TEXTER FRÅN KALMAR:

EVELYN PESIKAN,
FRILANSJOURNALIST OCH
MEDICINSK SKRIBENT

FOTO: HÅKAN FLANK

